

Sørine Gotfredsens prædiken 1. søndag efter helligtrekonger

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst

Dato

7. januar 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder

PrædikentekstMarkusevangeliet kapitel 10, vers 13-16SalmerDDS 743: Nu rinder solen opDDS 101: Himlens morgenrødeDDS 337: Behold os, Herre, ved dit ordDDS 392: Himlene, Herre, fortælle din æreDDS 123: Her kommer, Jesus, dine småDDS 58: Jesus! Frelser og Befrier

Forhåbentlig kom man helt fra begyndelsen af livet i berøring med en følelse af tillid. Man kan naturligvis ikke huske det, men vi ved alle, at dette at være tæt på dem, der er tættest på, er noget af det mest betydningsfulde for et lille barn. Det helt lille menneske bør forskånes for de værste øjeblikke af fortabthed og føle sig beskyttet af dem, der har bragt det til verden. Det udgør næppe den hele opskrift på at blive et tillidsfuldt menneske, men barndommens erfaringer sidder dybt i sindet, hvorfor man jo også ved, hvor vigtigt det er altid at sige og gøre, hvad man kan for at få et barn til at føle tryk ved at være i live.

Jeg er ikke selv mor og ved ikke, hvordan det er at være tæt på et barn hver dag, men jeg er til gengæld del af en tid, hvor barnesindet er blevet fortolket som så smukt og godt, at det er blevet eksponent for en stor del af det mest beundringsværdige ved mennesket. Også i et omfang, der er problematisk.

Det skyldes også dagens tekst. Jesu ord om at lade de små børn komme til ham er gennem tiden blevet så nært forbundet med det romantiske syn på børn, at de af mange ses som den bibelske blåstempling af barnet som så rent og uskyldigt, at det ikke blot viser os, hvad et menneske burde være. Men også hvad der skal til for at få adgang til Guds rige. Jeg erkender, at ordene om at den, der ikke tager imod Guds rige som et lille barn, slet ikke kommer ind i det, kan høres på den måde – som om man skal blive som et barn igen for at stå i et sandt forhold til Gud. Alt imens erfaring og modenhed ikke har nogen særlig værdi.

Jeg er dog ret overbevist om, at ordene ikke skal forstås sådan, men at det snarere

forholder sig modsat. Også barnet tilhører den faldne slægt, og vi skal ikke blive som børn igen i forsøget på at fastholde en særlig ren og umiddelbar tilstedeværelse. Vi skal blive voksne mennesker, for Jesu ord handler ikke om, at barnet har fortrinsret til at komme ind i Guds rige, men om at den tillidsfulde har fortrinsret. Derfor skal vi frem for noget andet forsøge at forstå, hvad der forstås ved at være et tillidsfuldt menneske. Og hvordan man som voksen bliver det.

Der tales generelt meget om tillid i dette land. Vi er berømte for at nære stor tillid til hinanden og vores myndigheder, hvilket utvivlsomt har at gøre med landets størrelse og historie, Grundtvigs enestående indsats for at skabe åndelig samhørighed og den nordiske anti-korruperte tro på ligeværd. Spørgsmålet er dog, om tillidens kraft kan være aftagende og i givet fald hvorfor.

En del hænger nok sammen med, at befolkningen efterhånden er blevet så mangfoldigt sammensat, at det sætter sig spor i enigheden om, hvad man bør ære og adlyde. Det er en kendt sag, at stor indvandring kan svække tillidsgraden, hvilket en del lande i denne periode erfarer, for det har umådeligt stor betydning at dele rødder, sprog og kultur. Tryghed er nært beslægtet med genkendelse, og én af mine teologiske kolleger har skrevet disse ord om dér, hvor vi mødes. Han kalder det ”Torvet” og siger: ”Torvet er ikke åndeligt neutralt. Det er bestemt af de mennesker, som befolker torvet, og som alle i et vist omfang igen er bestemt af en fælles ånd. Folkeånd.” Torvet er teatersalen, rådhuspladserne, håndboldhallen, koncerterne og Amalienborg Slotsplads, alle de steder, hvor vi samles og mærker, at vi deler skæbne og ånder på samme bølgelængde.

Der ér skam på torvet plads til at være forskellige, men i sidste ende står og falder det med, at man deler Ånd. Folkeånd, og spørger man Grundtvig kan folkeånden ikke i dette land adskilles fra Helligånden og den kristne forankring. Vi nærer tillid til hinanden, fordi vi har så meget mere til fælles, end vi kan sætte ord på. Vi kan bare sanse det og med tiden komme til at tro på det.

For at blive et menneske, der kan det – sanse og tro – må man gøre sig tanker om sig selv og om, hvad tillid er. Derfor skal vi skelne mellem barnets og den voksnes måde at nære tillid på. Den første er vigtig for at komme godt ind i verden, mens den anden er vigtig for til fulde at være i verden – og en dag at blive båret frelst videre fra den.

Med årene forstår man, man kan forholde sig til sig selv på en måde, som barnet endnu ikke begriber, for alder og tro hører sammen, jeg bliver mere og mere overbevist om det. Jeg sansede meget som barn, når jeg færdedes i skoven og nede på engen med hestene og i den store natur og undrede mig over at være et enkelt lille væsen placeret midt i tiden, der bare gik. Jeg rummede alle spørgsmål og længsler, eftersom alt jo fra begyndelsen er nedlagt i os, men jeg havde ikke tro.

Andre husker det måske anderledes fra deres egen tid, men for mig meldte troen sig først senere, og mens dyrkelsen af det uskyldige barn er vel ment, kan den lokke os ind i en udvandet opfattelse af tillid, for hvad udspringer denne følelse egentlig af? Den udspringer af det, som barnet endnu ikke er i berøring med – nemlig bevidstheden om, at man er et mangelfuldt væsen, der gennem selvkredsen og evig bekymring om eget værd – eller overdreven arrogant selvtillid – kan enten udpine eller ringeagte den tillid til livet, der gives udefra. Som de syndige kan vi stå i vejen for os selv og måske først sent i livet indse, at tillid er en kraft, som den voksne kan afvise ved at tro, at alt skal strømme fra ens eget umiddelbare jeg.

Så når Jesus fremhæver børnene, er det ikke for at opfordre os til at finde vores spontane barnesind frem igen, der jo kan lede i alle retninger. Den barske og nådesløse og den blide og kærlige. Barnet rummer det hele. Nej, Jesus opfordrer os til som voksne mennesker gennem selverkendelse at nå frem til en ny forståelse af tillid, og barnet er blot med sit ureflekterede væsen symbol på, at tillid overhovedet findes. Barnet sanser verden umiddelbart, mens den voksne må gå en omvej – den smukkeste omvej gennem indsigt i, at vi skal underlægge os noget større og forstå egne mangler og egen arrogance eller eget tab af tro på livet. Og gennem behovet for tilgivelse opleve tilliden til, at Gud er der. Uanset hvor længe man var om at nå frem til det punkt.

Den berømte og nu afdøde forfatter og ateist Christopher Hitchens fik i 2010 en uhelbredelig kræftsygdom og gjorde sig på vej mod sin død en del tanker om den Gud, han ikke troede på. For eksempel fandt han det uværdigt som syg og i sidste øjeblik at begynde at bede om nåde og evigt liv, og han skriver i bogen *Dødelighed*: ”Hvad nu hvis jeg i håb om at finde nåde i sidste øjeblik kasserer de principper, jeg hele livet har levet efter? Jeg håber og tror ikke på, at et sådant kræmmervalg ville gøre indtryk på noget seriøst individ.”

Ifølge Christopher Hitchens er det en useriøs Gud, der tager imod et menneske, der kort før sin død vender sig til ham, hvilket meget præcist udtrykker det hovmod, der så nemt får mennesket til at overføre sin egen smålighed på Gud og antage, at han ligesom os ville sige – nåh, nu kommer du pludselig rendende, tror du virkelig, at jeg hopper på den? Sådant tænker den, der ikke nærer tillid til, at der findes en guddommelig barmhjertighed så stor, at den rummer ethvert menneske, uanset hvor længe man var om at bede om at blive omsluttet af den. Sådant tænker den, der tror, at alt kommer med betingelser.

Det er netop den forestilling, der fylder i dag, når mange føler sig presset til konstant at skulle præstere for at have en værdi, og tilstanden kan føre os i mindst to forskellige retninger. Enten til mindreværd, fordi man har for lidt tillid til egne evner, eller til Christopher Hitchens-kynisme, hvor man ingen tillid har til Guds evner. Og dermed heller ikke til, at almagten altid modtager det menneske, der beder om det.

Men er Guds nåde egentlig betingelsesløs? Nej, det tror jeg ikke, at den er. Måske nok for børn, der endnu ikke har muligheden for at kende sig selv og deres begrænsning, men ikke for den voksne, der kan indse behovet for at stå i forhold til Gud og netop, som sagt, bede om at blive taget imod og således med tiden blive sig selv. Dette er betingelsen. Den hænger sammen med den vidunderlige livsfærd, der gør os i stand til at lære selvbeherskelsen og indlevelsesevnen at kende og at elske næsten og mere og mere lade taknemmeligheden fylde.

Ud af denne livsfærd gror sansen for, at ægte tillid til Gud tager form, når man selv rækker ud og opgiver Christopher Hitchens' idé om, at kun den, der hele livet har troet på Gud, kan regne med ham, når det gælder. Som om Guds nåde er noget, man i løbet af livet samler sammen for at sikre sig i tide. Tænk engang, hvis det var sådan. Så ville mange af os have et problem, da man jo aldrig ved, om man tror nok til at have orden i regnskabet, og det er præcis dén måde at tænke på, der kan fylde ens liv med mistillid. Til sig selv såvel som til Gud.

Nej, Guds nåde er ikke blot betingelsesløs, ikke for den voksne, der før eller siden selv må indse, at man behøver den, og troen kan gradvist gro frem i den enkelte. Men den næres også, når vi er sammen, fordi vi som sagt deler Ånd. Helligånd og folkeånd, der for Grundtvig hører uløseligt sammen, og han skriver: "... derfor er jeg nærmest til, det bedste jeg kan, at oplyse et Forhold, der

ikke blot har været dunkelt for mig, men er det endnu over hele Christenheden, det rette Forhold nemlig mellem Folkelighed og Christendom.”

Det blev en livssag for Grundtvig at lære os, at tilliden til Gud nærer vores tillid til livet og hinanden. Det himmelske afspejler sig i det jordiske, og mens det kan forekomme dunkelt, som Grundtvig siger, skal vi huske det, når landets nye konge på næste søndag sætter sig på tronen. Det sker på torvet, i det rum, hvor vi mærker samhørighed og folkeånd og tillid til, at vores fælles virkelighed vil bestå. Her mindes vi om, hvor meget der gives til os gennem historien, ritualerne og troen på en orden mellem os og det større, der overlever til alle tider.

Vores opgave er at se gennem mediehysteri, ulidelige gentagelser og sleske personer i diverse tv-paneler og prøve at forstå, hvad det egentlig er, der sker. At vi i det øjeblik erfarer tillid. Til regenten, til hinanden og til Gud. Gennem folkeånd kan vi i det øjeblik føle den dybe tillid til livet, som for den voksne med årene skal blive til den dybe tillid til Guds nåde.

Og når mennesket en dag rækker hånden ud, fordi man virkelig har brug for det, er jeg vis på, at Gud udelukkende føler glæde over, at endnu ét af hans menneskebørn vil vide af ham. Uanset hvornår det sker. At endnu et menneskebarn på den store livsfærd nu forstår, at man hver dag har brug for at blive forskånet for de værste øjeblikke af fortabthed og føle sig beskyttet af den Fader, der står bag alt. Den Fader, der vil have én med ind i sit rige.

Vi skal som voksne i troen på nåden træde ind i Guds rige og dér – men først dér – atter blive som børn, der blot hviler i tillid. Det er den store omvej, vi skal gå, det er vores opgave med at blive os selv i forhold til Gud, og det er den, der fører til tro på, at følelsen af tillid til livet engang ikke blot vil gælde i øjeblikke. Men hele tiden og til evig tid. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-1-sondag-efter-helligtrekonger>